

שיעור מספר 1*

24 - 30 יוני

"שאל: שליח לגויים"

שבת אחר הצהריים

קראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: מעשי השליחים
15:9-15, 6:9-9; שמואל א' 7:16; מעשי השליחים 11:19-21, 5:1-15;

פסוק לשינון: " כְּשִׁמְעִים זֹאת לֹא הִשְׁבִּיבוּ דָבָר, אֲלָא נִתְּנוּ כְּבוֹד לְאֱלֹהִים בְּאִמְרָם:
אֲכַן גַּם לְגוֹיִם נִתַּן אֱלֹהִים לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֵלֵי חַיִּים " (אפסוס 4:30)

אין זה קשה להבין את שאל השליח, ומדוע הוא עשה את מה שעשה. כיהודי אדוק אשר למד כל חייו על חשיבות החוק ועל הגאולה השאוליתית הקרבה של ישראל, היה זה בלתי ניתן לתפיסה כי המשיח המיוחל הוצא להורג כגרוע שבפושעים.

לא פלא, שהיה משוכנע כי תלמידי ישוע לא היו נאמנים לתורה, ובכך, פגעו בתוכניתו של אלוהים עבור ישראל. טענותיהם כי ישוע אשר נצלב היה המשיח וכי הוא קם לתחייה מן המתים היו, לדעתו, כפירה מדרגה עליונה. שאל היה נחוש בדעתו להיות "סוכן" של אלוהים כדי לפטור את ישראל מאמונה זו לפיכך, בהופעתו הראשונה בכתבי הקודש מתארת אותו כרודף אלים של אחיו היהודים, המאמינים בישוע המשיח.

לאלוהים, לעומת זאת, היו תוכניות רבות אחרות עבור שאל, אשר הוא עצמו לא יכול היה אפילו לדמיין לעצמו: לא רק שהוא הולך לבשר את ישוע כמשיח, אלא גם שהוא הולך לעשות זאת בין הגויים!

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה1 ביולי.

רודף המשיחיים

שאלו מתרסוס מופיע לראשונה במעשי השליחים כאחד המעורבים בסקילה של סטפנוס (מעשי שליחים 7: 58) ולאחר מכן בהקשר לרדיפה רחבת ההיקף שפרצה בירושלים (מעשי השליחים 1-5: 8). לכיפא, סטפנוס, פיליפוס, ושאלו יש תפקיד משמעותי בספר מעשי השליחים, מאחר שהם היו מעורבים באירועים שהובילו להתפשטות האמונה המשיחית מעבר לגבולות העולם היהודי. לסטפנוס יש חשיבות מיוחדת מפני שלמסירות נפשו הייתה ככל הנראה השפעה מרחיקת לכת על שאלו.

סטפנוס עצמו היה יהודי דובר יוונית, ואחד משבעת השמשים הראשוניים (מעשי השליחים 6: 3-6). על פי הכתוב, קבוצת יהודים שבאו לגור בירושלים (מעשי השליחים 9: 6) פתחה במחלוקת עם סטפנוס על תוכן הדרשה שלו על ישוע. סביר להניח כי שאלו היה מעורב בדיונים אלה.

קראו מעשים 19-5:6. אילו האשמות מוגשות נגד סטפנוס? מה האשמות האלה מזכירות לכם? (ראו מתי 61-59:26)

העוינות העזה כלפי דרשתו של סטפנוס נבעה משני דברים שונים. ראשית, סטפנוס גרם לזעם המתנגדים בכך שלא שם דגש על ההלכה היהודית ובית המקדש, אשר הפכו למרכז היהדות ולסימנים העיקריים של זהות דתית ולאומית. שנית, סטפנוס לא רק שהמעיט בערכם של שני סמלים אלה, אלא הכריז במרץ כי ישוע, אשר נצלב וקם לתחייה, הוא – המשיח והמרכז האמיתי של האמונה היהודית.

לא פלא, אם כן, כי הדבר הכעיס את הפרוש הקנאי שאלו (פיליפים 3: 6-3), אשר זעמו כנגד המשיחיים הראשונים מעיד על השתייכותו לקבוצה קפדנית ולוחמנית של הפרושים. שאלו ראה כי ההבטחות הנבואיות הגדולות בנוגע למלכות ה' עדיין לא התקיימו (דניאל 2, זכריה 8: 23, ישעיהו 40-55). והוא ככל הנראה האמין כי תפקידו – לעזור לאלוהים להביא את תכניתו לפעולה באמצעות טיהור ישראל משחיתות דתית, ובכללו, את הרעיון שישוע היה המשיח.

שאלו שהיה משוכנע בצדקתו, היה מוכן להוציא להורג את מי שלדעתו טעה. בעוד שאנו זקוקים לקנאות ולהט על מנת לדבוק באמונותינו ולהגן עליה, כיצד אנו למדים להתייחס במתינות לתכונות אלו תוך הבנה כי לפעמים גם אנו עלולים לטעות?

נקודת המפנה בחיי שאול

"שָׁאֵל שָׂאֹל: "מִי אַתָּה, אֲדֹנָי?" "אֲנֹכִי יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹדֵף". (מעשי השליחים 5: 9) למרות שרדיפתו של שאול את הקהילה הראשונה מתחילה בנימה די פסיבית (הוא רק משגיח על הבגדים של אלו הסוקלים את סטפנוס), היא תופסת תאוצה במהירות (ראו מעשי השליחים 8: 1-3; 9: 1,2,13,14,21; 22: 3-5). כמה מהמילים שלוקס משתמש בהם כדי לתאר את שאול מציירות תמונה של חיית פרא אכזרית. המילים המתורגמות "עשה שמות" במעשי השליחים 8: 3, למשל, משמשות בתרגום היווני של התנ"ך (תהילים 80: 14) כדי לתאר התנהגות בלתי מבוקרת והרסנית של חזיר בר. המבצע של שאול נגד משיחיים היווה תוכנית מגובשת ומתמשכת, בכוונה להשמיד את האמונה המשיחית.

התבוננו בשלושה תיאורים של המהפך בשאול (מעשי השליחים 9: 1-18; 22: 1-21; 26: 12-19). מה היה תפקיד חסד האלוהים בניסיון זה? במילים אחרות, עד כמה שאול היה ראוי לקבל את מה שאדוני העניק לו?

המהפך של שאול, מנקודת מבט אנושית, ודאי נראה בלתי אפשרי (ומכאן ההתלבטות אשר רבים הביעו כששמעו על כך לראשונה). הדבר היחיד שהגיע לשאול היה עונש, אך במקום זאת, אלוהים הושיט חסד ליהודי הנלהב הזה. חשוב לציין, עם זאת, כי המהפך של שאול לא קרה בחלל ריק, ולא מכפייה. שאול לא היה אתאיסט. הוא היה אדם דתי, אם כי טעה בהבנה של אלוהים. דברי ישוע לשאול "קִשָּׁה לָךְ לְבַעַט בְּדַרְבָּנוֹת." (מעשי השליחים 26: 14) מעידים כי רוח הקודש הרשיע אותו. בעולם העתיק, "דרבן" היה מקל עם חוד ששימש לדרבן שורים בכל פעם שהתנגדו לחרוש. שאול התנגד לדרבון של אלוהים במשך זמן מה, אך לבסוף בדרכו לדמשק, במפגשו המופלא עם ישוע, שאול החליט לא להילחם יותר.

היזכרו בחוויית המהפך שלכם. ברוב המקרים אולי זה לא דרמטי כמו אצל שאול, אך באילו דרכים דומות הרגשתם בחסדו של אלוהים? מדוע חשוב לא לשכוח את מה שניתן לנו באמצעות המשיח ישוע?

שאל בדםשק

במהלך המפגש של שאל עם ישוע, הוא התעורר וניתנה לו הוראה ללכת לביתו של אדם בשם יהודה ושם היה עליו להמתין לאדם אחר, חנניה. אין ספק כי העיוורון הפיזי של שאל היה לו לתזכורת עצומה לעיוורון הרוחני והרציני יותר שהובילו לרדוף את תלמידי ישוע.

התגלותו של ישוע בדרך לדמשק שינתה הכל. במה ששאל חשב שהוא לגמרי צודק, הוא למעשה טעה לחלוטין. במקום לעבוד עבור אלוהים, הוא היה עובד נגדו. שאל נכנס לדמשק כאדם שונה מהפרוש הגאה והקנאי שיצא מירושלים. את שלושת הימים הראשונים שלו בדמשק, שאל בילה בצום ובתפילה ובמחשבות על כל מה שקרה.

קראו מעשים 14:10-9. תארו לעצמכם מה בוודאי עבר במוחו של חנניה: לא רק ששאל, רודף המשיחיים, מאמין בישוע כעת, הוא גם עתיד להיות השליח הנבחר של אלוהים שיביא את הבשורה לגויים (ראה מעשי השליחים 18:16-26). לא פלא שחנניה היה קצת מבולבל. אם הקהילה בירושלים עדיין היססה לקבל את שאל כשלוש שנים לאחר חזרתו בתשובה (מעשי השליחים 30:26-9), אפשר לדמיין אילו שאלות וחששות מילאו את ליבו של המאמינים בדמשק ימים ספורים בלבד לאחר האירוע! שימו לב גם כי לחנניה ניתן חזון מאלוהים לגבי החדשות המפתיעות והבלתי צפויות על שאל מתרסוס. כל דבר פחות רציני או מוחשי מחזון כנראה לא היה משכנע אותו להאמין כי האויב של המאמינים היהודים – עתה אחד מהם.

שאל יצא מירושלים חמוש בסמכותם של ראשי הכהנים נחוש בדעתו לעקור "מן השורש" את האמונה המשיחית (מעשי השליחים 12:26). אך לאלוהים הייתה משימה אחרת עבורו, ובסמכות גדולה הרבה יותר. יעדו של שאל היה הבישור לגויים בשאר אומות העולם. רעיון זה לבטח היה עוד יותר מזעזע, עבור חנניה ושאר המאמינים היהודים, מאשר המפנה באמונתו של שאל.

כוונתו של שאל הייתה לעצור את התפשטות האמונה המשיחית, אולם, בדיוק בנקודה זו אלוהים השתמש בו כדי להפיץ אותה וזאת מעל ומעבר לכל דבר אשר המאמינים היהודים העלו אי פעם על דעתם.

קראו שמואל א' 7:16, מת' 1:7 וה-1 לקורינתים 5:4. מהו המסר של פסוקים אלה בנוגע לשאלה מדוע אנו חייבים להיות זהירים באופן שבו החוויה הרוחנית של אנשים אחרים נתפסת בעינינו? אילו טעויות עשיתם בעודכם מעבירים ביקורת עלאחרים, ומה למדתם מטעויות אלה?

הבשורה מגיעה עד לגויים

היכן הוקמה הקהילה הראשונה בקרב הגויים? מה גרם למאמינים ללכת לשם?
(מעשי השליחים 11:19-21, 26). מה זה מזכיר לכם מימי התנ"ך? (דניאל 2)

הרדיפות כנגד קהילת המשיח בירושלים לאחר מותו של סטפנוס גרמה לכמות מאמינים יהודים לברוח שלוש מאות קילומטרים צפונית, לאנטיוכיה. כבירת הפרובינציה הרומית של סוריה, אנטיוכיה הייתה השנייה במעמדה אחרי רומא ואלכסנדריה. אוכלוסייתה, אשר נאמדה כחמש מאות אלף, הייתה קוסמופוליטית מאוד, מה שהופך אותה למקום המושלם לא רק עבור קהילת הגויים, אלא לנקודת מוצא של המשימה האוניברסלית של הקהילה הראשונה.

מה התרחש באנטיוכיה שגרם לברנבא לבקר בעיר ולהחליט להזמין את שאול להצטרף אליו? כיצד מוצגת תמונת המצב בקהילה שם? (מעשי השליחים 11:20-26).
רישום כרונולוגי של חיי שאול קשה, אך קרוב לודאי שחלפו כחמש שנים בין הביקור לירושלים לאחר המהפך הרוחני הגדול בחייו (מעשי השליחים 9:26-30) ולהזמנה של ברנבא להצטרף אליו באנטיוכיה. מה עשה שאול כל השנים הללו? קשה לומר בוודאות. אבל בהתבסס על הערותיו בגלטיים 1:21, ייתכן כי היה מבשר באזורי סוריה וקיליקיה. ישנם הטוענים כי, אולי, במהלך זמן זה משפחתו שללה ממנו את הזכות לירושה (פיליפים 3:8) וכי הוא עבר מספר קשיים אותם הוא מתאר ב-2 לקורינתים 11:23-28. הקהילה באנטיוכיה שגשגה תחת הדרכתו של רוח הקודש. התיאור בספר מעשי השליחים 13:1 מציין כי האופי הקוסמופוליטי של העיר התבטא מהר מאוד במגוון האתני והתרבותי של הקהילה עצמה (בר-נבא היה מקפריסין, לוקיוס מקירני, שאול מקיליקיה, שמעון יוצא אפריקה...). וכעת רוח הקודש מבקש לקחת את הבשורה לגויים נוספים תוך שימוש באנטיוכיה כבסיס להרחבת פעילות הבישור מעבר לסוריה ויהודה.

קראו שוב מעשי השליחים 11:19-26. מה אנו יכולים ללמוד מן הקהילה באנטיוכיה, אשר הייתה מאוד מגוונת מבחינה אתנית ותרבותית, ואילו דברים טובים שהתרחשו בה
אולי נרצה לחקות?

סכסוך בתוך הקהילה

כמובן ששום דבר אנושי איננו מושלם, ולא עבר זמן רב עד שנוצרו בעיות בתוך הקהילה. בתור התחלה, לא כל אחד קיבל בברכה את כניסת הגויים המאמינים למעגלי הקהילה. המחלוקת לא הייתה האם לבשר לגויים – או לא, אלא על סמך אילו תנאים רשאים הגויים להצטרף. חלק הרגישו כי האמונה בישוע לבדה איננה סימן מספק המגדיר אדם כמשיחי. הם טענו כי אמונה חייבת להתלוות במילה כציות לחוק של משה. לפי דבריהם, כדי להיות משיחיים אמיתיים, הגויים צריכים לעבור ברית מילה. (אנו יכולים לראות את גודל השסע בין יהודים וגויים מנקודת המבט של המפגש בין שמעון כיפא וקורנליוס והתגובה שבאה בעקבות חווייה זו)

הביקורים הרשמיים מירושלים, אשר פיקחו על העבודה של פיליפוס בקרב השומרונים (מעשי השליחים 8: 14) ועבודה עם הגויים באנטיוכיה (מעשי השליחים 11: 22), גרמו לדאגה לגבי הכללת הגויים בקהילה המשיחית. עם זאת, התגובה לטבילת התשובה של קורנליוס, חייל רומאי ערל, היא דוגמא מובהקת למחלוקת ששררה בנוגע לשאלת הגויים בקרב המאמינים קודם לכן. הכללת גוי מזדמן כגון קורנליוס אולי גרמה לכמה מהמאמינים להרגיש לא בנוח. אך המאמצים המכוונים של שאול לפתוח לרווחה את דלתות הקהילה עבור הגויים על בסיס האמונה בישוע בלבד, גרמו לניסיונות נמרצים לעצור את פעולותיו.

כיצד מאמינים מסוימים מיהודה ניסו לנטרל את העבודה של שאול עם הגויים המשיחיים באנטיוכיה? מעשי השליחים 5: 1-15.

אף על פי שמועצת ירושלים, במעשי השליחים 15, בסופו של דבר צידדה בשאול בסוגיית ברית המילה, ההתנגדות לפעילותו של שאול המשיכה. כעבור שבע שנים, בביקורו האחרון בירושלים, רבים עדיין היססו לגבי הבשורה של שאול. למעשה, כאשר שאול ביקר במקדש, הוא כמעט איבד את חייו כשיהודים מאסיה זעקו, "אֲנָשִׁי שְׂרָאָל, עֲזְרוּ! הֲאִישׁ הַמְּלִמֵד אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים בְּכָל מְקוֹם נִגְדַת הָעַם הַזֶּה וְנִגְדַת הַתּוֹרָה וְהַמְּקוֹם הַזֶּה." (מעשי השליחים 21: 28. ראו גם 20, 21: 21).

שימו עזמכם במקום המאמינים אשר היו מוטרדים עקב מעשי שאול. מדוע קיים הגיון בדאגותיהם והתנגדותם? מה הדבר מלמד אותנו על כך שעקב דעותינו הקדומות אנו עלולים ללכת שלא בדרך הישר? כיצד אנו יכולים להגן על עצמינו מלחזור על אותן הטעויות, לא משנה עד כמה כוונתינו טובות?

נקודות למחשבה

קראו על היחס בין חזרה בתשובה אישית והקהילה את "עצמאות אינדיבידואלית" של אלן ג. וייט ב"Testimonies for the Church", כרך 3, עמודים 430-434. למפה מועילה של חיי שאול ופרשנות על חזרתו בתשובה, ראו "The SDA Bible Commentary" כרך 6, עמודים 226-234.

שאול היה ידוע כמגונן קנאי לשעבר של הדת היהודית והרודף הבלתי נלאה של תלמידי ישוע. אומץ, עצמאות, התמדה, כשרונותיו והכשרתו היו מאפשרים לו לשרת כמעט בכל תפקיד. הוא יכול היה להתווכח עם בהירות יוצאת דופן, ועל ידי הסרקזם שלו יכל לדחוק את היריב לפינה. וכעת רואים היהודים את האיש הצעיר מתאחד עם מי שהוא רדף פעם, וללא פחד דורש בשם ישוע.

"כאשר מפקד נהרג – עבור צבאו זהו אמנם קרב אבוד, אך מותו אינו נותן שום כוח נוסף לאויב. אבל כשדמות בולטת מצטרפת ליריב, לא רק שצידו לוקה במחסור, אלא אלה שאליהם הוא מצטרף נמצאים ביתרון בוהק. שאול מתרסוס, בדרכו לדמשק, יכל בקלות להיהרג על ידי ה', וכוח רב היה נמנע משורותיהם של רודפי הקהילה. אך אלוהים לא רק חסך את חיי שאול, הוא שינה אותו, ובכך העביר אלוף מהצד של האויב לצד של ישוע. שאול, שהיה נואם מוכשר ומבקר נוקשה, אדם תכליתי שדבק במטרתו ובעל אומץ לא ניתן לערעור, היה בדיוק האדם עם הכישורים הנחוצים לקהילה הראשונית". הלן ג' וייט, ספר מעשי השליחים, עמוד 124.

שאלות לדיון:

- איזה לקח נוכל להפיק מן העובדה כי כמה ממתנגדיו החריפים ביותר של שאול היו בחורים יהודים שהאמינו בישוע?
- כיצד אנו יכולים בעת ובעונה אחת להתעקש על עקרונות הדת, ולוודא כי איננו פועלים נגד אלוהים?

לסיכום: המפגש של שאול עם ישוע בדרך לדמשק היה רגע מכריע בחייו ובהיסטוריה של הקהילה. אלוהים שינה את הרודף לשעבר של הקהילה והפך אותו לשליח הנבחר שלו כדי להביא את הבשורה לגויים. הכללת הגויים בקהילה על ידי אמונה בלבד הייתה קשה לתפיסה עבור חלק מן הקהילה, וזוהי דוגמא חזקה עד כמה דעות קדומות יכולות לעכב את השלמת המשימה החשובה שלנו.